Тақризи

роҳбари илмӣ ба диссертатсияи Исомадинова Фарзонахон Маҳмудҷоновна тахти унвони «Таъсири технологияҳои иттилоотӣ ба арзишҳои ахлоқӣ: таҳлили иҷтимоӣ-фалсафӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илми фалсафа аз рӯи ихтисоси 09.00.11 – фалсафаи иҷтимоӣ

Пешрафтҳои замони муосир, бахусус дар соҳаи технологияҳои иттилоотӣ, ба инсоният имкониятҳо ва дастовардҳои нави илмӣ ато намуданд, ки воридшавии онҳо ба соҳаҳои нави илмӣ ва технологӣ ҳамеша мушкилоти ахлоқӣ ва маҳдудиятҳоро эҷод менамоянд. Яке аз мавзуҳои ҷолиб ва нав дар соҳаи илми технологияҳои иттилоотӣ ахлоқи иттилоотӣ-компютерӣ мебошад. Таваҷҷуҳи муҳаққиқону файласуфони замони муосир ба масъалаҳои ахлоқие, ки аз технологияҳои иттилоотӣ ва иртиботӣ сарчашма мегиранд, дар ҷомеаи иттилоотӣ ҳарчи бештар хусусияти оламшумулӣ мегирад. Аҳамияти таҳқиқоти ахлоқи иттилоотӣ ва компютерӣ дар тӯли камтар аз як аср нишон дод, ки дар он инсоният аз ҳолати итоат ба табиат ба қудрати фармонфармо табдил ёфт, ки дар он воситаҳо ва абзорҳои технологиро барои тарҳрезӣ ва идоракунии воқеиятҳои тамоман нав ва мутобиқ кардани онҳоро ба манфиати худаш ба кор мебарад. Ин қудрат аллакай ба ҳадде бузург аст, ки монеаҳои байни падидаҳои табиӣ ва сунъиро паси сар кардааст. Бори аввал дар таърих инсоният акнун метавонад қариб ҳамаи ҷанбаҳои муҳити берунаашро эҷод ва назорат кунад. Аз ин ҷо, масъулияти ахлоқии инсон дар ҷаҳон ва дар назди наслҳои оянда ҳамон қадар низ бузург аст. Дар иртибот бо ин, матраҳ шудани ҳаллу фасли масъалаҳои ахлоқии технологияи иттилоотӣ дар илмҳои имрӯза, бахусус фалсафа, аҳамияти хосса дорад.

Истифодаи компютер ва дигар воситаҳои технологӣ барои нигоҳдорӣ ва коркарди иттилоот ва истифодаи интернет баҳри дастрасӣ ба иттилоот дар ҷомеаи умумиҷаҳонӣ босуръат ба одатҳои муқаррарӣ ва рушдёбандаи одамон табдил ёфтааст. Дар робита ба ин, таҳия ва мубодилаи сиёсатҳо барои

татбиқи ин технологияҳо ба аҳамияти хосса доро аст, зеро онҳо дар амалияи кунунӣ ва ҳаёти ояндаи одамон хеле таъсирбахшанд. Дар баробари ин, бесамар будани сиёсатҳо барои роҳнамоии шахсони алоҳида, ки ҳангоми истифодаи компютерҳо онҳоро барои хидматгузорӣ ба манфиатҳои зарарароварашон ба кор мебаранд, мушкилоти беназири ахлоқиро эҷод мекунанд. Чунин мушкилот инсониятро ба он водор мекунанд, ки ахлоқи иттиллотӣ-компютериро ба таври дақиқтар баррасӣ ва таҳия намояд. Ин мушкилот, ки аз технологияҳои компютерӣ бармеоянд, таҳқиқи амиқтари ахлоқи иттилоотӣ-компютериро ба миён гузошта, аҳамияти онро ҳамчун як соҳаи динамикӣ ва мураккаб тасдиқ менамояд.

Қайд кардан зарур аст, ки рушди технологияи иттилоотӣ дар Тоҷикистон дар марҳилае қарор дорад, ки намудҳои гуногуни василаҳои технологӣ ва дастгоҳҳои компютерӣ ба аксари ҷанбаҳои ҳаёти шахсӣ ва иҷтимоӣ ворид мешаванд. Аммо таъсир ва оқибатҳои ахлоқӣ ва иҷтимоии истифода аз ин технологияҳо ҳанӯз ба таври фаъол ва амиқ мавриди омӯзиш қарор нагирифтааст. Мутаасифона, то имрӯз муҳаққиқони соҳаи илмҳои иҷтимоӣ, хусусан файласуфон дар таҳқиқи масъалаи ахлоқи иттилотӣ-компютерӣ таваҷҷуҳи зарурӣ надода, корҳои мушаххасро ба анҷом нарасонидаанд. Аз ин ҷо, аҳамияти таҳқиқи масъалаи ахлоқи иттилоттӣ-компютерӣ, таъсир, зарарҳо ва роҳҳои рафъи онҳо дар доираи ин ахлоқ ҷойи шакку шубҳа надорад.

Аҳамияти назариявӣ ва илмию амалии таҳқиқот дар он ифода меёбад, ки омӯзиши масъалаҳое, ки дар диссертатсия матраҳ шудаанд, барои ташаккул ёфтани маърифат ва идроки арзишҳои ҷомеаи умумиҷаҳонӣ ва ҷомеаи Тоҷикистон мусоидат мекунад. Таҳлили консептуалии ҷанбаҳои ахлоқии истифодаи бехатар аз технологияҳои иттилоотӣ метавонад ҳангоми таҳияи барномаҳои татбиқи сиёсати давлатӣ дар бораи амнияти технологияи иттилоотӣ ва ахлоқи иттилоотӣ истифода шавад. Натиҷаҳои тадқиқот ҳамчун саҳми назариявӣ дар корбаст ва таҳлили мушкилоти амнияти иттилоотӣ маҳсуб ёфта метавонад. Натиҷаҳои тадқиқот, инчунин тасаввуротро дар

бораи мухтавои падидаи амнияти иттилоотӣ тавсиа дода, ақидаҳои илмиро дар бораи иқтидори арзишии ҷомеаи ташаккулёбанда мушаххас мекунанд ва барои дарки амиқтари асосҳои дигаргунсозии иҷтимоию фарҳангии ҷомеаи муосир ва дурнамоҳои рушди он мусоидат мекунанд.

Ҳамзамон, маводи диссертатсия барои таҳия намудани рисолаҳои илмӣ, китобҳои дарсӣ аз соҳаҳои илмҳои хусусияти иҷтимоӣ-сиёсӣ ва инсонгароидошта, судманд аст.

Исомадинова Фарзонахон Маҳмудҷоновна таҳти унвони «Таъсири технологияҳои иттилоотӣ ба арзишҳои ахлоқӣ: таҳлили иҷтимоӣ-фалсафӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илми фалсафа аз рӯи ихтисоси 09.00.11 – фалсафаи иҷтимоӣ ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯй буда, барои марҳилаҳои минбаъдаи баррасӣ ва муҳокима тавсия дода мешавад.

Роҳбари илмӣ,
доктори илмҳои фалсафа, профессор,
декани факултети фалсафаи ДМТ **Н.Д.Маҳмадизода**

Имзои Н.Д.Маҳмадизодаро тасдиқ мекунам
сардори Раёсати кадрҳо ва корҳои
махсуси ДМТ **Тавқиев Э.**